

FRISIA GROEP

T. Niemeyer terrein

→ Vleermuis- en Marteronderzoek
Paterswoldseweg 43 te Groningen

Colofon

Rapportage

Kenmerk	Ranox / FrisiaGroep 6662-24 vleermuis en marteronderzoek
Projectnummer	6662/24
Datum	7 november 2024
Status	Definitief

Contactpersonen

Aron te Winkel	[REDACTED]
auteur	contactpersoon
a.tewinkel@frisiagroep.nl	[REDACTED]@frisiagroep.nl

Opdrachtgever

Naam	Niemeyer CV
Contactpersoon	[REDACTED]
Adres	[REDACTED]
Postcode	5201 AE
Plaats	's Hertogenbosch

Opdrachtnemer

Frisia Bergum
Kloosterlaan 81
9251 ME Bergum
Nederland
Telefoon [REDACTED]

[REDACTED]
KvK 01031360

Inhoudsopgave

1. Inleiding	2
2. Methode	4
3. Resultaten	5
4. Conclusie	8
5. Bronnen	10
6. Bijlagen	11

1. Inleiding

In opdracht van MWPO is, tussen 20-6-2024 en 5-11-2024, een vleermuis- en marteronderzoek uitgevoerd aan Paterswoldseweg 43 te Groningen. In dit verslag zijn de resultaten van dit onderzoek uiteengezet.

Aanleiding onderzoek

Dit onderzoek is een vervolg op de Quicksan die door bureau Faunax is uitgevoerd (mei 2024). In deze rapportage is een nader onderzoek voorgesteld voor de vleermuis en de steenmarter:

Vleermuizen (verblijfplaatsen)

"De aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen in de voormalige fabriek, waaronder in en nabij te slopen gebouwdelen, kan niet op voorhand worden uitgesloten. Negatieve effecten hierop als gevolg van het planvoornemen kunnen tevens niet op voorhand worden uitgesloten. We adviseren nader onderzoek uit te voeren om de aanwezigheid van verblijfplaatsen binnen het plangebied vast te stellen, dan wel uit te sluiten."

Steenmarter

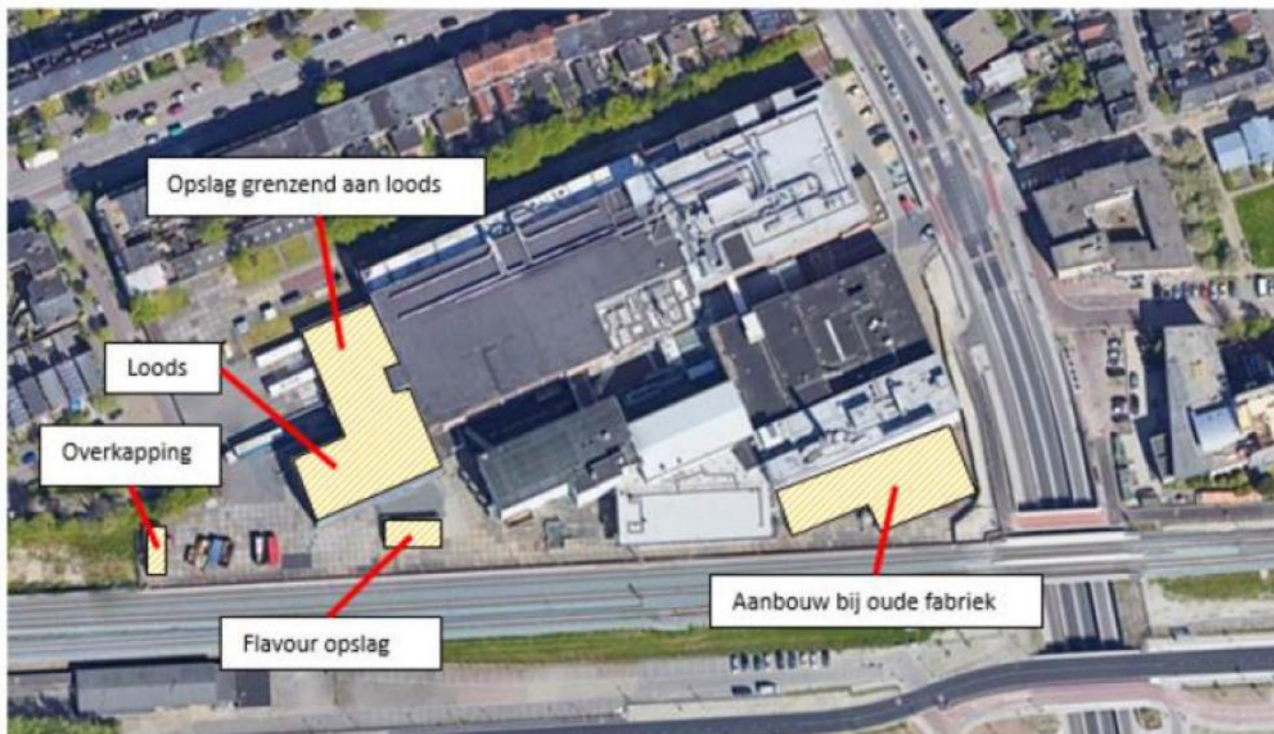
"De aanwezigheid van (schuilplaatsen van) steenmarters binnen het plangebied kan niet op voorhand worden uitgesloten. Met het oog op de voorgenomen werkzaamheden kunnen negatieve effecten hierop tevens niet op voorhand worden uitgesloten. We adviseren de aanwezigheid van deze soort binnen het plangebied vast te stellen, dan wel uit te sluiten aan de hand van nader onderzoek."

Plangebied

Het plangebied is de voormalige tabaksfabriek aan de Paterswoldse weg 43 te Groningen. Het gebouw zal worden omgevormd voor een nieuwe functie, waarbij bepaalde onderdelen gesloopt of verbouwd zullen worden (zie Afbeelding 1). In voorbereiding hierop is in april 2024 een ecologische quickscan uitgevoerd, waaruit geconcludeerd werd dat gebruik van het gebouw door gebouwbewonende vleermuizen en steenmarters niet op voorhand kon worden uitgesloten (bron: FaunaX).

Het terrein aan Paterswoldseweg 43 bestaat uit verscheidene gebouwen omringd met verharding, met uitzondering van een bomenrij langs de noordzijde en hier en daar verspreide gazons. De gebouwen hebben verschillende bouwjaren en -stijlen, waarbij de twee fabriekshallen centraal staan; een noordelijke en zuidelijke. Bij beide gebouwen zijn over de jaren heen elementen aangebouwd, waaronder een loods en een los- en laaddock met opslag voor vrachtwagens aan de noordelijke hal en een nieuwe vleugel aan de zuidelijke. Ook staan er verspreid over het terrein verscheidene losstaande gebouwen die voorheen als opslag fungeerden (zie Afbeelding 1).

VGM & SLOOPVEILIGHEIDSPAN

Project: Groningen, Paterswoldseweg 43 - totaalsloop

Afbeelding 1: Luchtfoto Paterswoldseweg 43. Gemarkerde elementen zullen worden gesloopt. Andere elementen zullen worden verbouwd.

Van 20-6-2024 tot 5-11-2024 is door Frisia Groep onderzoek uitgevoerd naar gebruik van het terrein en de gebouwen door steenmarters en gebouwbewonende vleermuizen, waarbij speciale aandacht is besteed aan de te slopen onderdelen.

2. Methode

Het onderzoek is uitgevoerd conform het vleermuisprotocol van het Netwerk van Groene Bureaus. Hierbij is rekening gehouden met alle soorten die in de Quicksan genoemd waren als mogelijke gebruikers van verblijfplaatsen in het gebouw, te weten: baardvleermuis, franjestaart, gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, kleine dwergvleermuis, laatvlieger, meervleermuis, ruige dwergvleermuis en tweekleurige vleermuis. Tijdens de bezoeken is het terrein van Paterswoldseweg 43 bezocht door een vleermuisdeskundige en tijdens de periode uitgezet door het protocol, onderzocht voor gebruik van vleermuizen (zie Tabel 1). Ook alle verder geobserveerde vleermuisactiviteit in de omgeving is genoteerd. Het onderzoek is uitgevoerd door een ecooloog met 4 jaar ervaring in onderzoek naar gebouwbewonende vleermuissoorten met behulp van een bat detector van type Pettersson D240x en een Echo Meter Touch 2 Pro.

Tabel 1: Bezoekgegevens vleermuisonderzoek

Bezoek	Datum	Begintijd	Eindtijd	Temp.	Wind	Regen	Bewolking
Avondbezoek 1	20-6-24	22:07	0:37	16C	ZO3	Droog	3/8
Avondbezoek 2	11-7-24	21:59	0:29	16C	Z2	Droog	Onbewolkt
Ochtendbezoek	12-7-24	2:20	5:20	16C	Z2	Droog	Onbewolkt
Najaarsbezoek 1	19-8-24	21:00	0:30	20C	ZO2	Droog	1/8
Najaarsbezoek 2	11-9-24	20:00	23:00	11C	ZW2	Droog	Onbewolkt
Najaarsbezoek 3	19-9-24	21:00	23:00	17C	NO3	Droog	4/8
Najaarsbezoek 4	10-10-24	19:30	21:30	11C	ZW2	Motregen	Onbewolkt
Najaarsbezoek 5	5-11-24	19:30	21:30	6C	ZO2	Droog	Mistig

Voor de steenmarter is gebruik gemaakt van een wildcamera van het type Browning 2024 Strike Force FHDR op locaties met een hoge trefkans; tijdens het eerste bezoek in de begroeiing aan de noordzijde van het terrein, tijdens het tweede bezoek aan de brandtrap aan de noordzijde waarop tijdens het eerste bezoek een steenmarter werd gezien. Tevens is tijdens alle bezoeken gelet op toevallige waarnemingen van de steenmarter en is gezocht naar tekenen van gebruik van het terrein door steenmarters (schijt-, vraatsporen). Ook is de beveiliging gevraagd naar observaties en beelden van steenmarters, aangezien het terrein 24/7 onder toezicht van camera's staat.

3. Resultaten

Vleermuisonderzoek

Met uitzondering van het laatste bezoek op 5/11/2024 is tijdens alle rondes boven het terrein een gewone dwergvleermuis waargenomen. Hierbij ging het soms om een passerend dier en soms om een dier dat zich gedurende het gros van de ronde boven of nabij het terrein bevond. Er zijn geen waarnemingen gemaakt van in- of uitvliegende dieren vanuit de fabriek, maar tijdens het paarseizoen had een individu een baltsterritorium dat een deel van het terrein en de fabriek omvatte. Baltsende gewone dwergvleermuizen vliegen tijdens het paarseizoen aan een stuk door kleine rondes met hun verblijfplaats ruwweg als middelpunt van hun territorium. Het kan hierom niet worden uitgesloten dat de gewone dwergvleermuis zich in een holte aan de noordzijde van de fabriekshal ophoudt (zie Afbeelding 2).

Andere vleermuissoorten die passerend zijn waargenomen zijn rosse vleermuis en laatvlieger, waarvan geen van beiden langdurige binding met het terrein toonden. Ruige dwergvleermuis, kleine dwergvleermuis, tweekleurige vleermuis, franjestaart, gewone grootoorvleermuis, baardvleermuis en meervleermuis zijn niet waargenomen.

Afbeelding 2: Begrenzing van baltsterritorium van de gewone dwergvleermuis binnen het terrein van Paterwoldseweg 43.

→ Marteronderzoek

Tijdens de vleermuisrondes is tweemaal een steenmarter op het terrein waargenomen: tijdens de eerste avondronde van 20-6 en tijdens de ochtendronde van 12-7. Het dier is waargenomen terwijl het afdaalde van het dak via de brandtrap aan de noordzijde van de fabriekshal (zie Afbeelding 7) en op de zuidoostelijke punt van het terrein (zie Afbeelding 3). Tevens zijn op de zeilen dakbedekking en in de ruimte onder laad- en losdock 4 pootafdrukken aangetroffen (zie Afbeelding 4&5). Ook uit interviews met de beveiliging bleek dat er op camerabeelden met regelmaat een steenmarter op het terrein werd waargenomen.

Afbeelding 3, 4 & 5: 3) Een steenmarter op het terrein van de fabriek (veldwaarneming), 4) Pootafdrukken in het stof onder laad- en losdock 4, 5) Pootafdrukken op het dakzeil.

Afbeelding 6: Luchtfoto van Paterswoldseweg 43 met waarnemingen van steenmarter en broedvogels; 1) Waarneming steenmarter op de brandtrap (Afbeelding 7); 2) Waarneming steenmarter op het terrein (Afbeelding 3); 3) Pootafdrukken steenmarter op het dakzeil van de noordelijke fabriekshal (Afbeelding 5); 4) Pootafdrukken steenmarter in de ruimte onder laad- en losdock 4 (Afbeelding 4); 5) Stadsduiven onder de overkapping (Afbeelding 8); 6) Stadsduif (Afbeelding 9); 7) Zwarte Roodstaart.

Overige waarnemingen

Tijdens verscheidene bezoeken zijn vogels waargenomen die met regelmaat in, op of rond gebouwen broeden, namelijk zwarte roodstaart en stadsduif (zie Afbeelding 6). Of hierbij sprake was van daadwerkelijke broedgevallen valt uit deze waarnemingen niet te zeggen.

4. Conclusie

→ Algemeen

Van 2 doelsoorten, gewone dwergvleermuis en steenmarter, is tijdens het onderzoek bewijs gevonden dat zij gebruik maken van het terrein van Paterswoldseweg 43.

→ Gewone dwergvleermuis

Eén baltsende gewone dwergvleermuis is meermaals aan de noordzijde van het terrein waargenomen, waarbij de noordelijke fabriekshal binnen de grenzen van het baltsterritorium viel (zie Afbeelding 2). De hal is geschikt als (paar)verblijfplaats voor dwergvleermuizen vanwege de vele openingen in de muur in de vorm van stootvoegen en het valt dan ook niet uit te sluiten dat de gewone dwergvleermuis zich hier ophoudt.

Er zullen bij verbouwingen of sloop aan de noordelijke fabriekshal maatregelen getroffen moeten worden om het verstoren of schaden van de vleermuis en/of zijn verblijfplaats te voorkomen of, indien onmogelijk, te mitigeren en compenseren. Dit mitigatieplan moet worden verzorgd en begeleid door een kundig ecooloog met ervaring met vleermuizen. Hiervoor kan het BIJ12 kennisdocument voor de gewone dwergvleermuis worden geraadpleegd.

Voor de verdere gebouwen op het terrein hoeven bij sloop of verbouw verder geen maatregelen getroffen te worden voor de gewone dwergvleermuis of andere gebouwbewonende vleermuissoorten. Dit geldt ook voor de loods en los- en laaddock die als aanbouw aan de noordelijke fabriekshal zijn geplaatst; er bestaat geen directe doorgang waarbij een gewone dwergvleermuis zich vanuit een toegang in de noordelijke fabriekshal naar de gebouwen in aanbouw kan bewegen.

→ Steenmarter

Er is meermaals een steenmarter op het terrein waargenomen en er zijn sporen van gebruik aangetroffen, waardoor met zekerheid valt te zeggen dat het terrein van de fabriek deel uitmaakt van het leefgebied van de steenmarter. Omdat steenmarters territoriale dieren zijn en gezien het geringe oppervlakte en voedselaanbod van het terrein lijkt het om een enkel individu te gaan. Steenmarters hebben vaak meerdere verblijfplaatsen in een territorium waarbij ook graag van ruimtes op of in verlaten gebouwen gebruik wordt gemaakt.

Het is aannemelijk dat bij verbouw of sloop van de gebouwen verscheidene van dit soort ruimtes zullen verdwijnen, waardoor afbreuk wordt gedaan aan het leefgebied van de steenmarter. Hiervoor is een ontheffing nodig. Door vroegtijdig hoogwaardige, alternatieve verblijfplaatsen te verschaffen, bijvoorbeeld door verspreid over het terrein marterkasten te plaatsen op rustige, beschutte locaties, kan de verbouw en sloop doorgaan zonder afbreuk te doen aan het leefgebied van de steenmarter. Hiervoor is geen gewenningsperiode nodig. Een ecooloog met ervaring met marterachtigen kan hiervoor de geschikte locaties en types verblijfplaats aanwijzen en de plaatsing begeleiden. Er moet voorkomen worden dat (mogelijke) verblijfplaatsen ongeschikt worden gemaakt in de periode begin maart- half

mei aangezien er op dat moment kleine jongen aanwezig kunnen zijn.

→ Broedvogels

Tijdens het onderzoek zijn stadsduiven en een zwarte roodstaart op het terrein waargenomen, 2 soorten die algemeen in of op gebouwen nestelen. Er kon niet worden vastgesteld of er daadwerkelijk op het terrein werd gebroed omdat de observaties hiervoor niet op een optimaal tijdstip van de dag of het jaar werden gemaakt.

We adviseren om de voorgenomen werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren. Voor het broedseizoen wordt over het algemeen de periode van 15 maart-15 juli aangehouden. Afhankelijk van de soort en klimatologische omstandigheden kunnen soorten echter eerder of later in het jaar tot broeden komen. Als er sprake is van een broedgeval, dan is deze altijd beschermd. Wanneer sloop of verbouw plaatsvindt binnen het broedseizoen moet er rekening gehouden worden met de mogelijkheid van een nest en moet een broedvogelcontrole plaatsvinden door een kundig ecooloog.

→ Specifieke zorgplicht soortbescherming

Er kunnen soorten voorkomen in het plangebied waarvoor een vrijstelling geldt voor ruimtelijke ingrepen. Voor deze soorten geldt een specifieke zorgplicht (art. 11.27 Bal). Deze specifieke zorgplicht schrijft voor dat men bijvoorbeeld verplicht is om alles wat redelijkerwijze mogelijk is, te doen of juist te laten om schade aan wilde planten en dieren zo veel mogelijk te voorkomen. Dit kan bijvoorbeeld tot uiting worden gebracht door altijd zo te werken, dat dieren kunnen ontsnappen en/of deze te verplaatsen naar een geschikt biotoop in de directe omgeving. De specifieke zorgplicht geldt voor de fysieke leefomgeving, inclusief elke soort en elk individu in Nederland.

→ Conclusie

Voor de gewone dwergvleermuis en steenmarter geldt dat de geplande werkzaamheden afbreuk kunnen doen aan het leefgebied; in het geval van de gewone dwergvleermuis alleen wanneer de werkzaamheden plaatsvinden aan de noordelijke fabriekshal. Hiervoor dient een ontheffing aangevraagd te worden bij het bevoegd gezag. Voor beide soorten zijn mitigerende en compenserende maatregelen mogelijk op het terrein van Paterswoldseweg 43. Raadpleeg hiervoor een ecooloog.

We adviseren om de voorgenomen werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren. Wanneer sloop of verbouw in het broedseizoen (15 maart-15 juli) plaatsvindt moet vroegtijdig (binnen 1 week voor aanvang) een broedvogelcontrole uitgevoerd worden door een kundig ecooloog.

5. Bronnen

- Kennisdocument Gewone Dwergvleermuis, versie 2.0. Bij12 april 2024.
- Bureau FaunaX B.V. (2024). Quickscan Flora en Fauna/ Ontwikkeling Niemeyer terrein te Groningen. Rapport 24040. Bureau FaunaX B.V., Leeuwarden.
- [Steenmarter | De Zoogdierverseniging](#)
- Vleermuisprotocol 2021, Netwerk van Groene Bureaus

Wij zijn een familiebedrijf van groenspecialisten sinds 1696. We werken in heel Noord-Nederland. Onze specialisaties zijn groendaken, terreininrichting, boomverzorging, ecologische aanleg & advies en natuurinclusief ontwerp.

Je kunt bij ons terecht voor projecten die een boost geven aan leefbaarheid, klimaatadaptatie, gezondheid en biodiversiteit. Ons werk en relaties gaan zo al generaties mee. Wij zijn er namelijk voor de lange termijn. We maken groen voor generaties.

Volg onze projecten op www.frisiagroep.nl

Wij zijn partner van RANOX natuuraannemer. We dragen zorg voor de uitvoering van natuurprojecten. Bij onze werkzaamheden is altijd een ecooloog betrokken en de uitvoering vindt plaats onder leiding van een beheerder met ecologische kennis. Zo garanderen we de beste manier van uitvoeren voor de natuur en werken we landelijk aan ecologisch resultaat.

6. Bijlagen

Foto's

Afbeelding 7: Steenmarter daalt via brandtrap af van het dak noordelijke hal. Onderaanzicht

Afbeelding 8: Stadsduivenroest onder de overkapping

Afbeelding 9: Stadsduif op de brandtrap